

World Health
Organization

European Region

WHO Barcelona Office
for Health Systems Financing

Miks on tervise ebavõrdsust süvendavaid otsuseid nii lihtne teha?

Triin Habicht

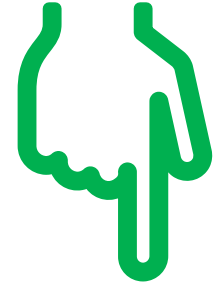

Aruanne 2023

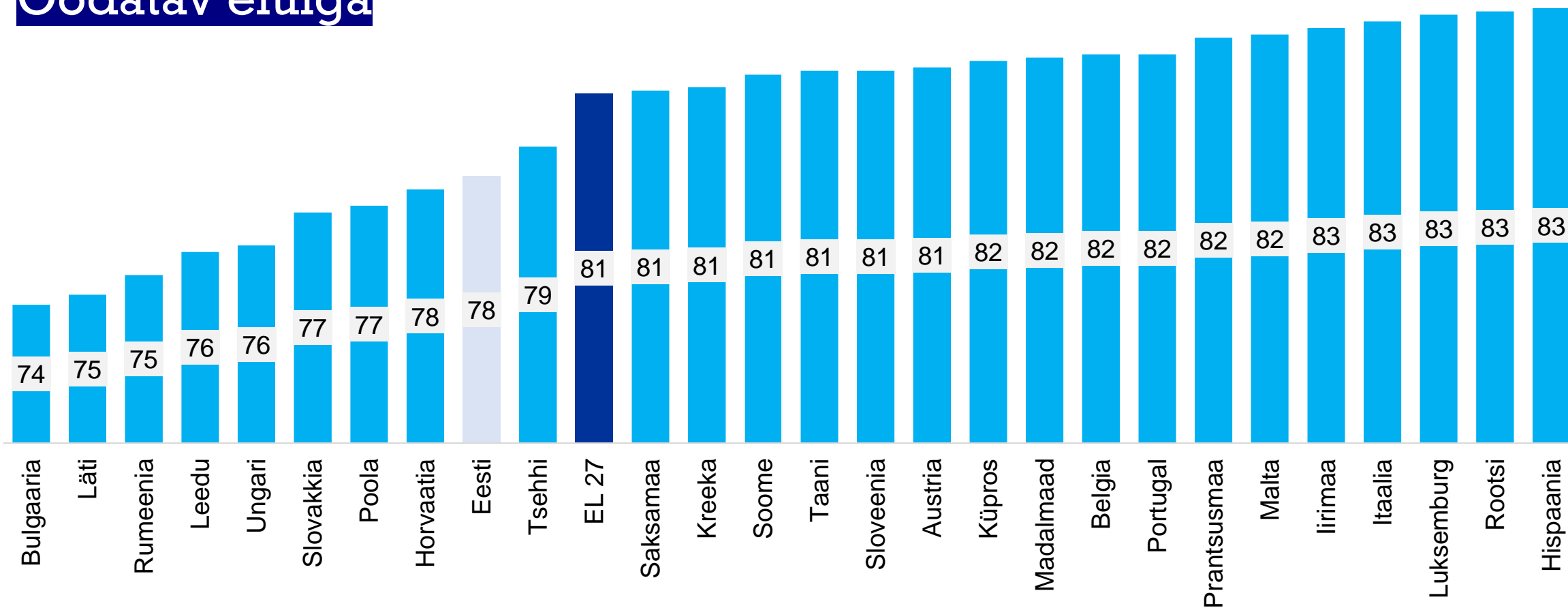
Aruanne 2023

The screenshot shows the WHO UHC watch website. At the top, it says 'WHO Barcelona Office for Health Systems Financing' and has a search bar. Below is a navigation menu with 'Indicator explorer', 'Policy explorer', 'Countries', 'Regions', 'Methods', 'Resources', and 'About us'. The main header is 'UHC watch' with the subtitle 'Tracking progress on affordable access to health care in Europe'. A map of Europe is shown with colored dots representing different countries. Below the map are two icons: a green umbrella for 'Stronger financial protection' and a red umbrella for 'Weaker financial protection'. The 'Explorers' section is titled 'Assess the current situation, monitor trends, compare countries'. At the bottom, there are two buttons: 'Indicator explorer' (with a bar chart icon) and 'Policy explorer' (with a target icon), both with 'Explore data' links.

Tervise ebavõrdus Euroopas

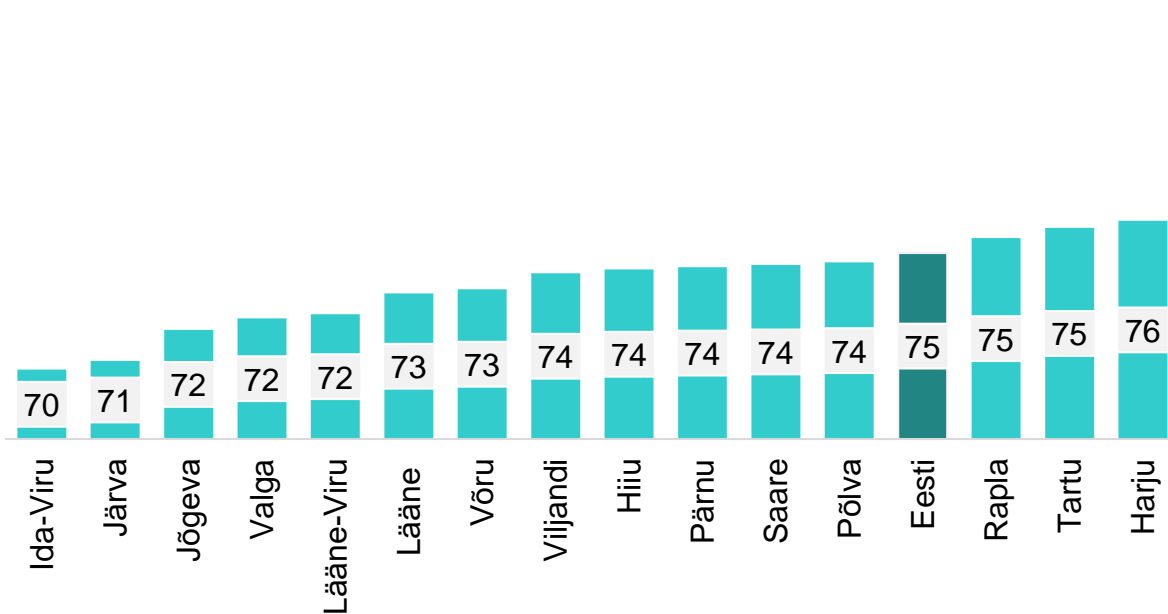
Oodatav eluiga

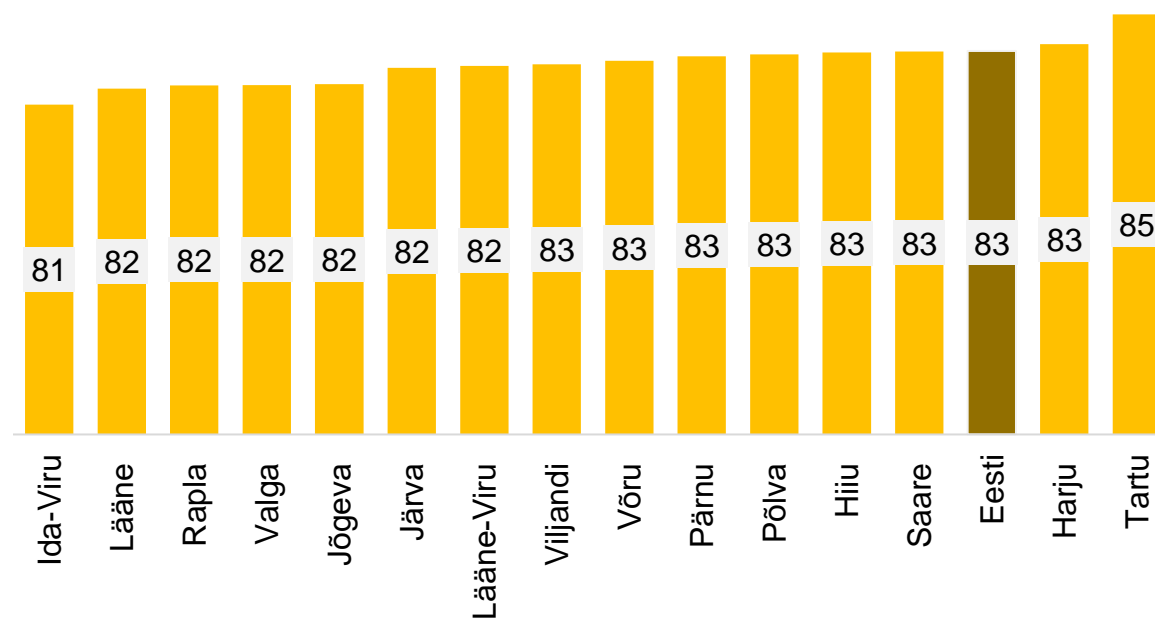
...ja Eestis

Oodatav eluiga

Mehed

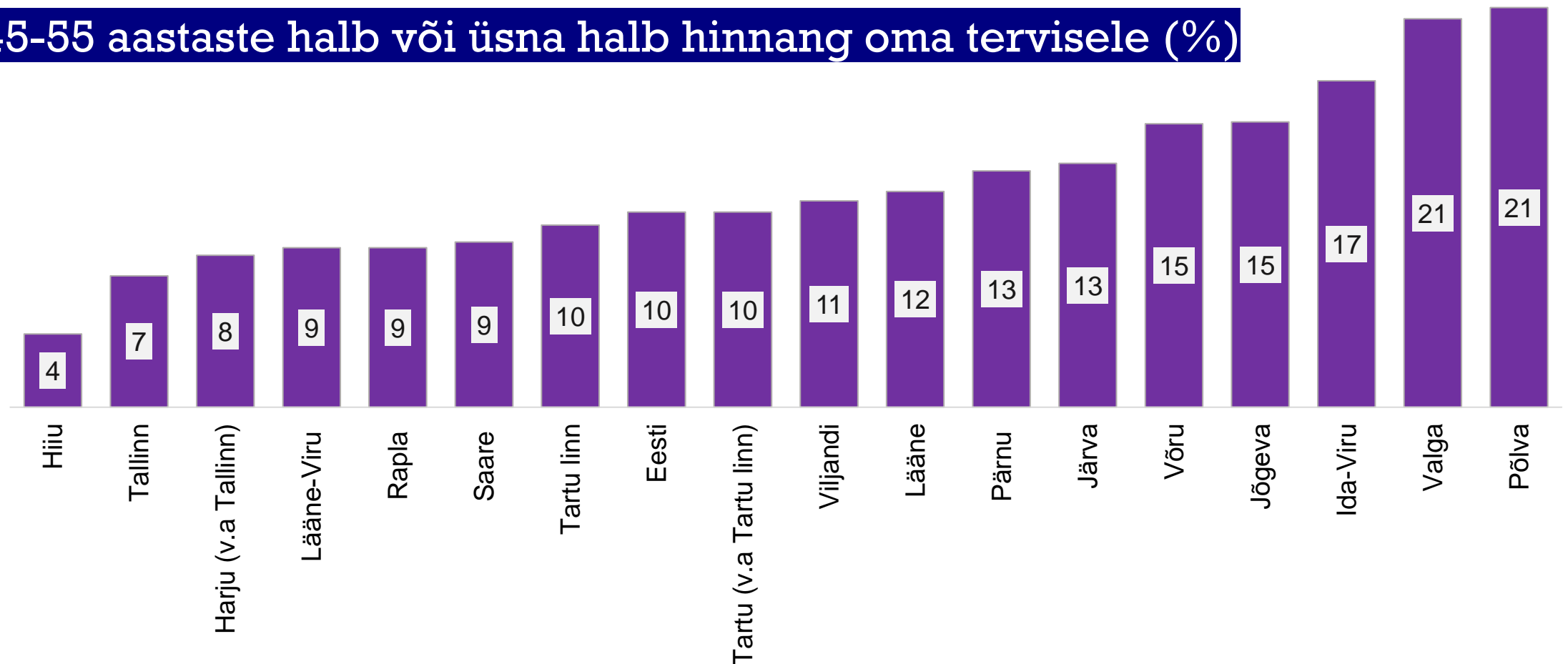

Naised

Miks iga viies minuealine Põlvas ja Valgas hindab oma tervist kehvaks?

45-55 aastaste halb või üsna halb hinnang oma tervisele (%)

**Miks kipuvad tervise
ebavõrdsust süvendavad
otsused nii kergelt tulema?**

- 1 Tervis kui isiklik vastutus**
- 2 Majanduslikud ja poliitilised huvid**
- 3 Lühiajaline kasu vs tagajärjed tulevikus**
- 4 Ebavõrdsuse vähendamine on keeruline, kulukas ja vajab seniste mõttemustrite ümberhindamist**

1 Tervis kui isiklik vastutus

Tervise võti: isiklik vastutus ja enda väärtustamine

Kas Eestis võiks kehtestada paksumaksu?

nakatunud on ise oma saatuses süüdi

«Mina ei toeta ideed, et kõik, ilma kohustuseta tasuda sotsiaalmaksu, saaksid ravikindlustuse.»

Isiklik vastutus – kes peaks ravi eest rohkem maksma?

Püüa tervis kinni!

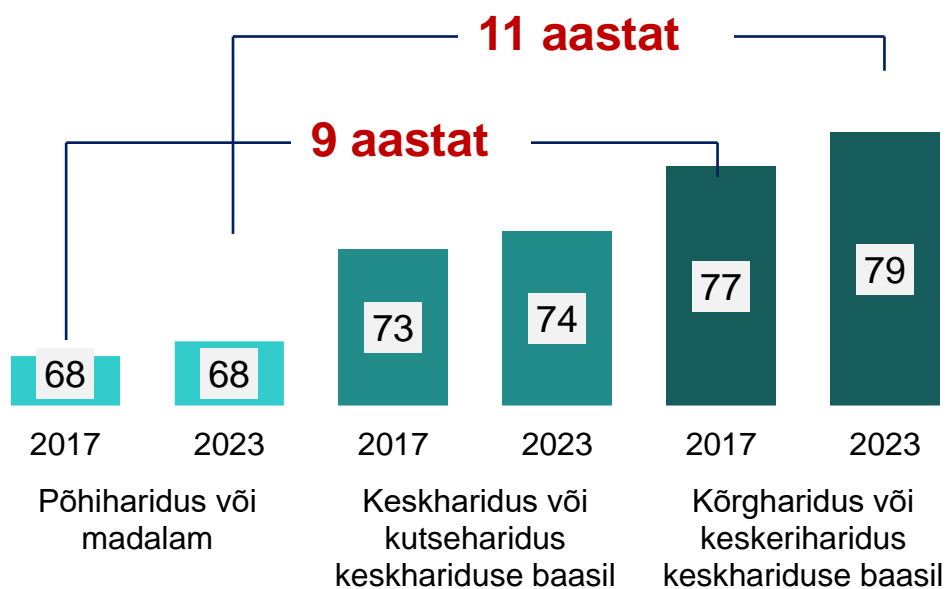
Tervise ABC

1. Ära suitseta. Kui saad, lõpeta. Kui ei saa, vähenda.
2. Toitu tasakaalustatult ja tarbi rohkelt puu- ja köögivilju.
3. Ole füüsiliselt aktiivne ja tee trenni vähemalt 3x nädalas.
4. Juhi stressi, nt võta rahulikumalt ja puhka.
5. Ära tarbi alkoholi. Ku teed seda, ole mõõdukas.
6. Kaitse end päikese eest.
7. Seksi turvaliselt.
8. Kontrolli regulaarselt tervist oma perearsti juures ja osale sõeluuringutes.
9. Liikle ettevaatlikult: järgi liicluseeskirju ja kasuta turvavööd.
10. Õpi esmaabi põhitõdesid.

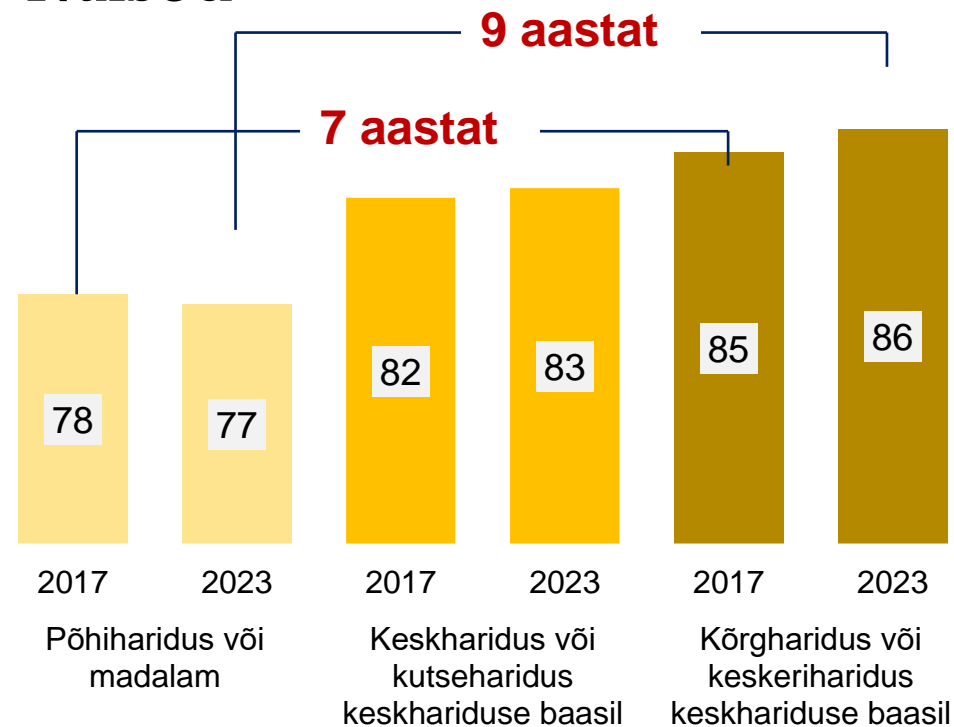
Kas iga mees (ja naine) on oma saatuse sepp?

Oodatav eluiga

Mehed

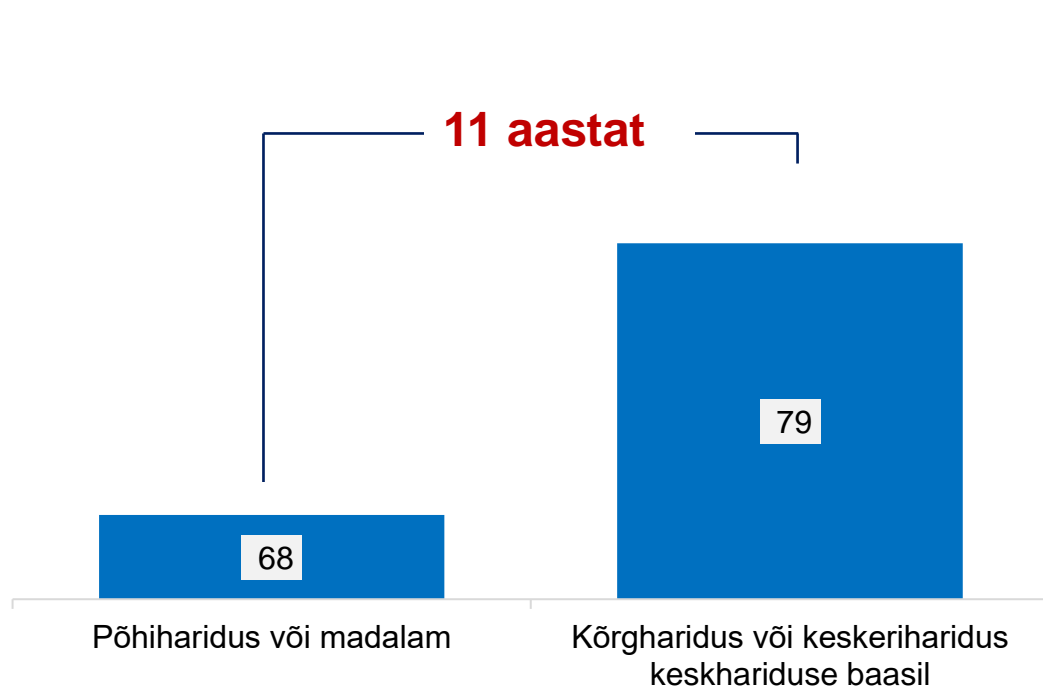
Naised

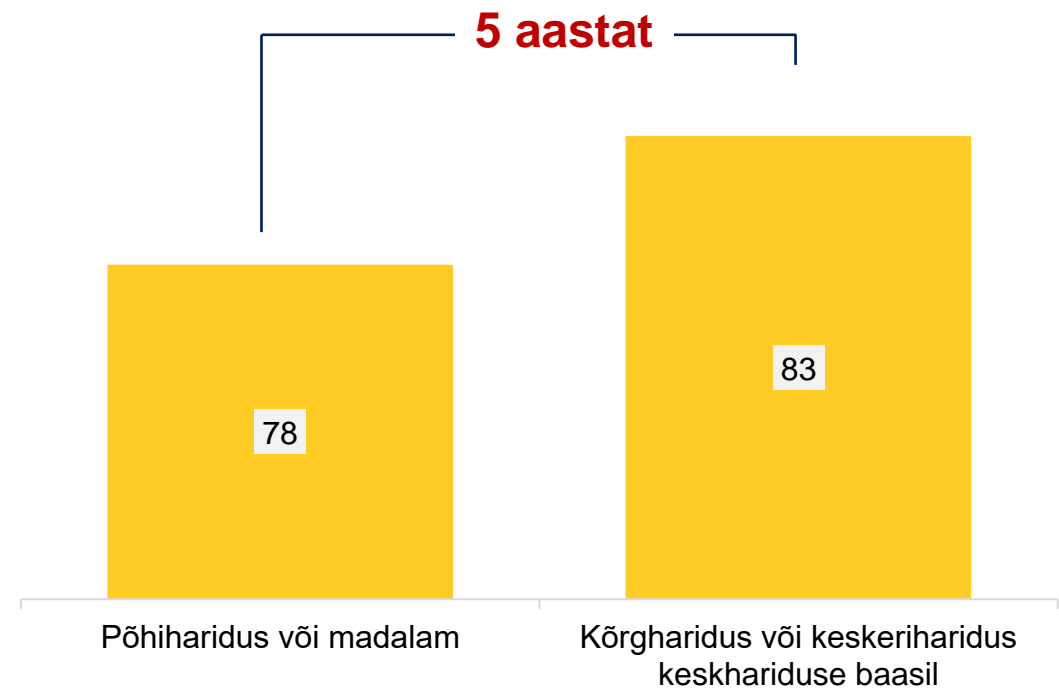
Ebavõrdsus kui paratamatus?

Oodatav eluiga, mehed

Eesti (2023)

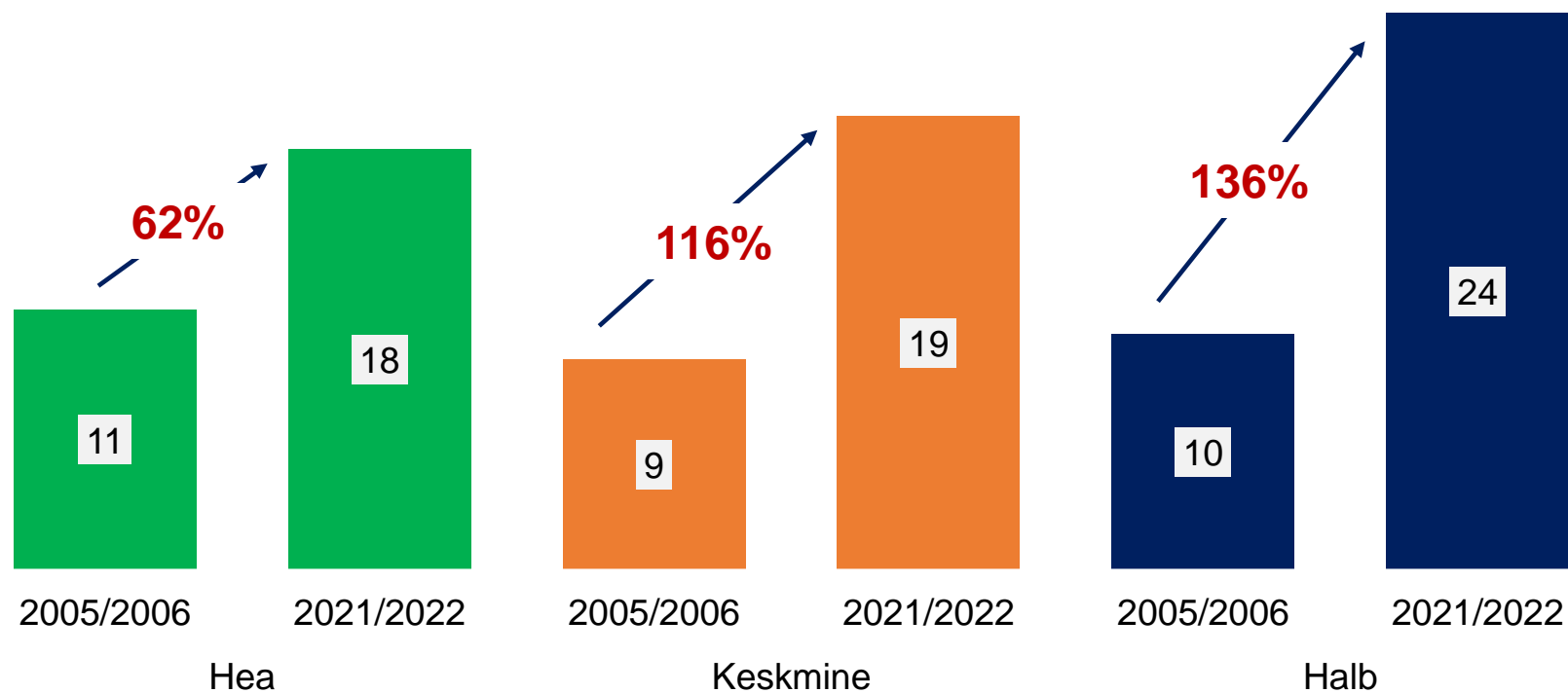

Rootsi (2017)

Mis ei tapa, teeb tugevamaks?

Laste ülekaal/rasvumine (%)

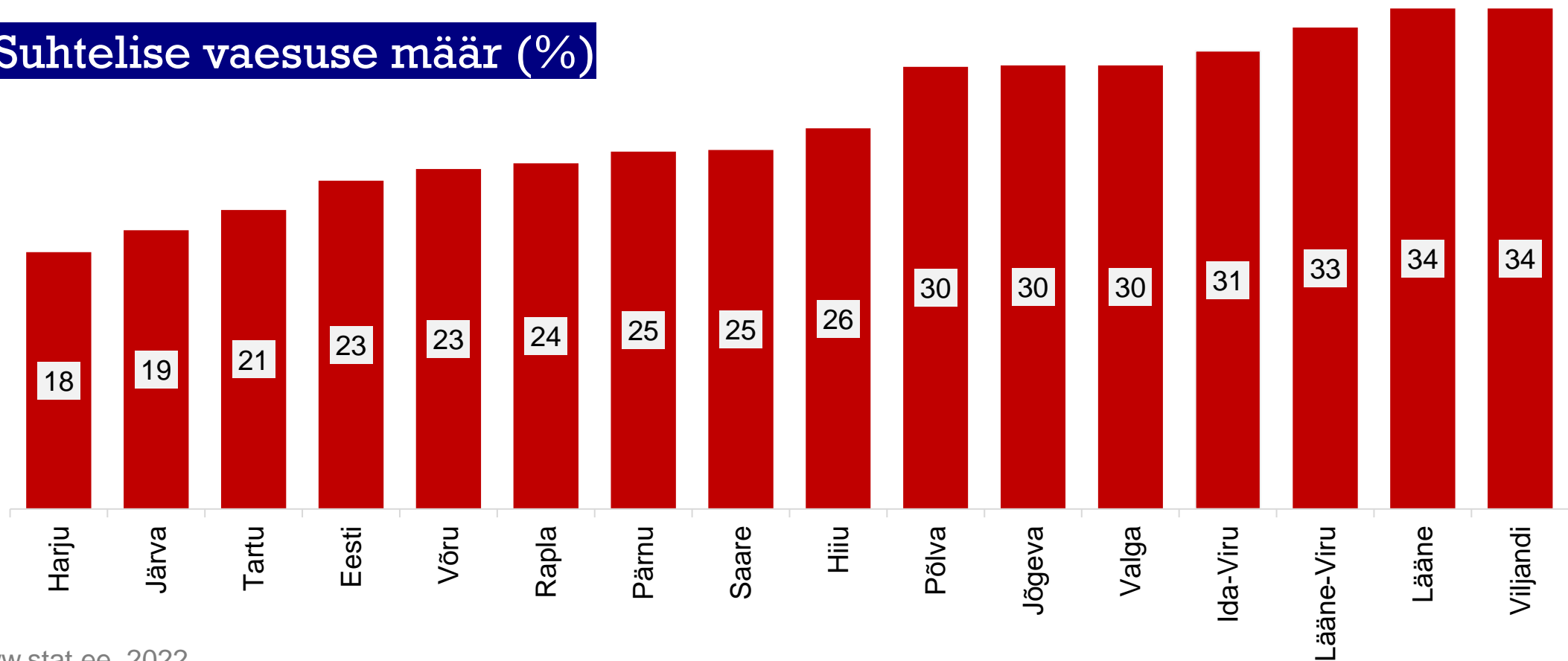
Pere majanduslik olukord

Tervise ABC vol 2

1. Ära ole vaene. Kui saad, lõpeta vaeseks olemine. Kui ei saa, ära ole kaua vaene.
2. Ela hea varustatuse ja taskukohase toiduga poodide lähedal.
3. Ela turvalises ja looduskaunis piirkonnas.
4. Tööta rahuldustpakkival töökohal, kus on hea palk, hüved ja kontroll töö üle.
5. Kui töötad, ära jää töötuks.
6. Naudi perepuhkuseid ja muid vaba aja veetmise võimalusi.
7. Veendu, et sul on jõukad vanemad.
8. Ära ela halvas, niiskes elukohas või saastava tehase lähedal.
9. Ole auto omanik, kui ühistransport on kehv.
10. Õpi täitma sotsiaaltoetuse vorme enne, kui vajadus tekib.

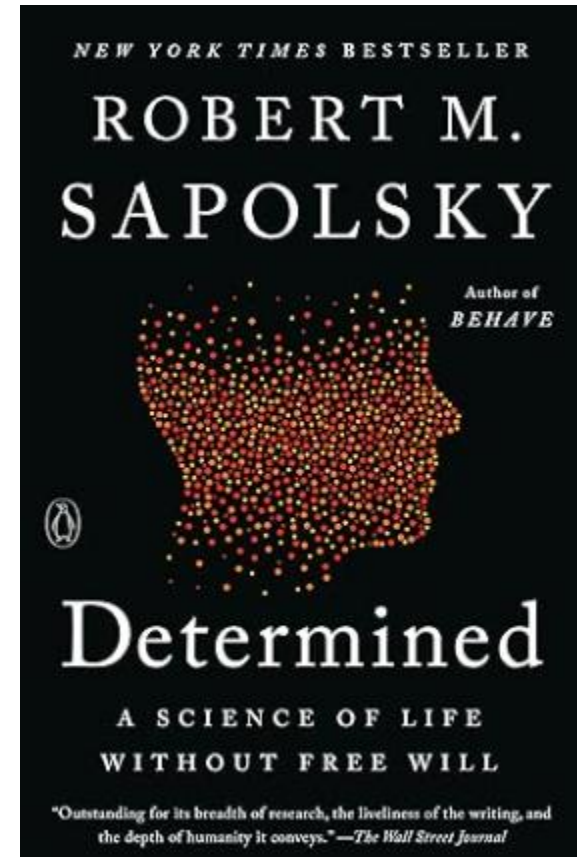
Kas inimestel Viljandis ja Läänemaal on samad võimalused kui Harjumaa elanikel?

Suhtelise vaesuse määr (%)

"Oleme ei midagi rohkem ega vähem kui summa sellest, mida me ei saa kontrollida – meie bioloogia, keskkond ja nende koosmõju."

Robert Sapolsky, Determined: A Science of Life without Free Will

2 Majanduslikud ja poliitilised huvid

Maksupoliitika, sh maksusoodustused

Regulatsioon

Toetuste disain

3 Lühiajaline kasu vs tagajärjed tulevikus

Näide: Omaosaluse tõstmine 2025. aastast

Lühiajaline võit

'Säästetud' ca 20M EUR

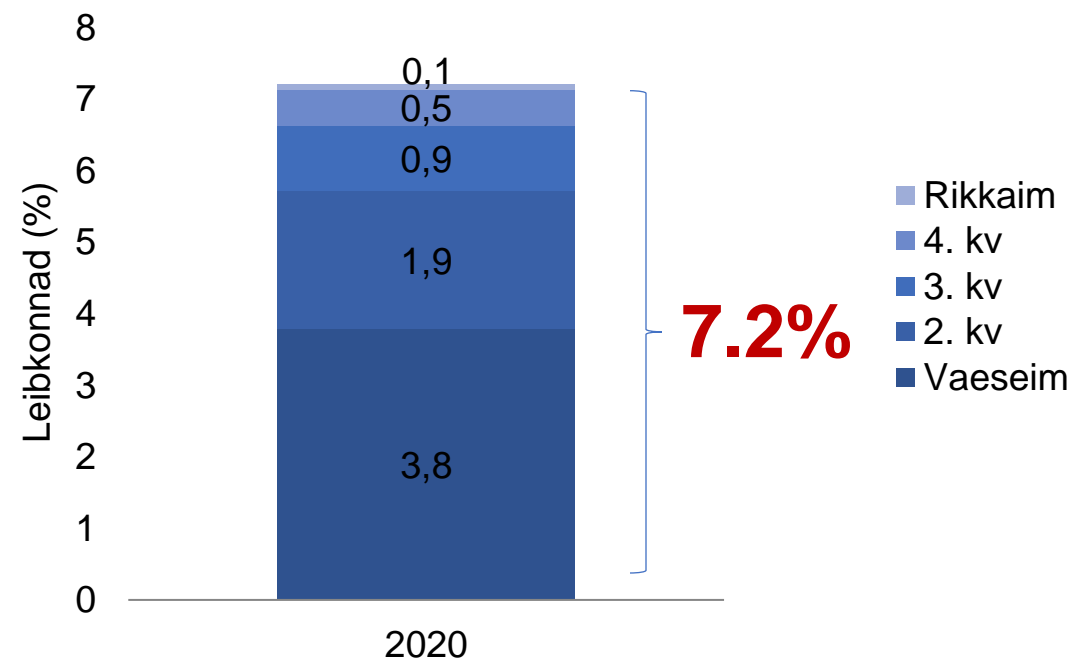
Pikajaline mõju

Omaosaluse kasv

Mõju finantskaitsele

Mõju tervise ebavõrdsusele

Katastroofilised kulud tervishoiule

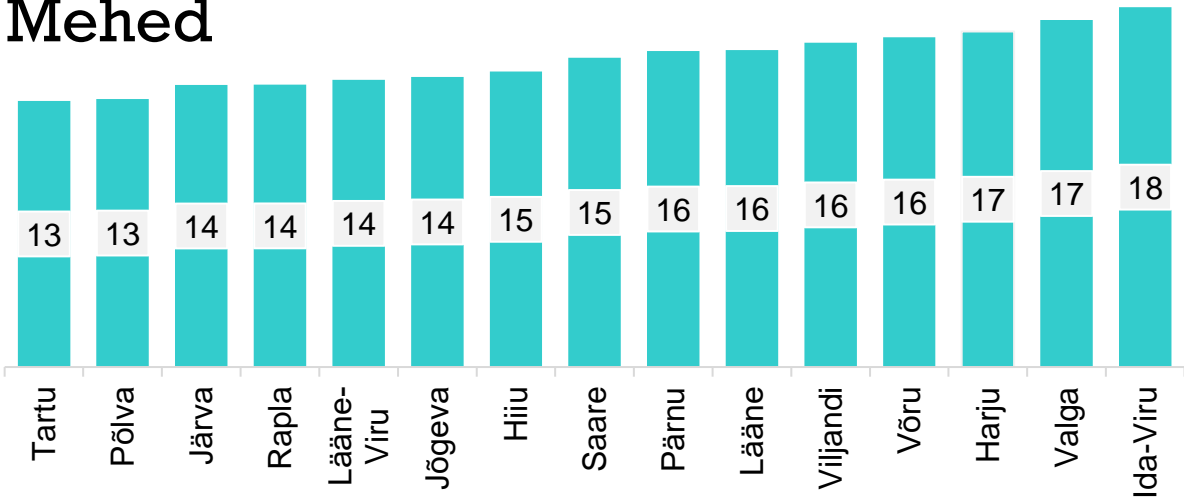

4

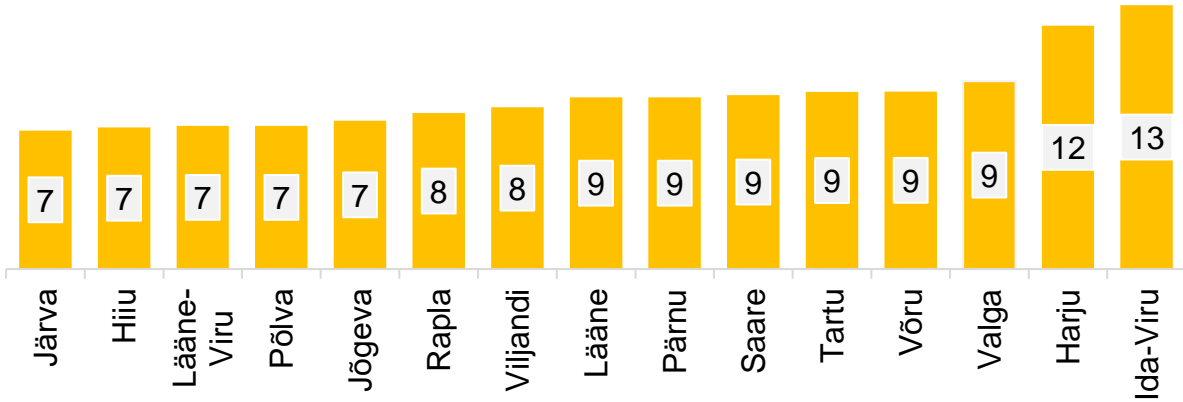
Ebavõrdsuse vähendamine on enamasti keeruline, kulukas ja vajab seniste mõttemustrite ümberhindamist

Mittekindlustatud, 20-59 aastased (%)

Mehed

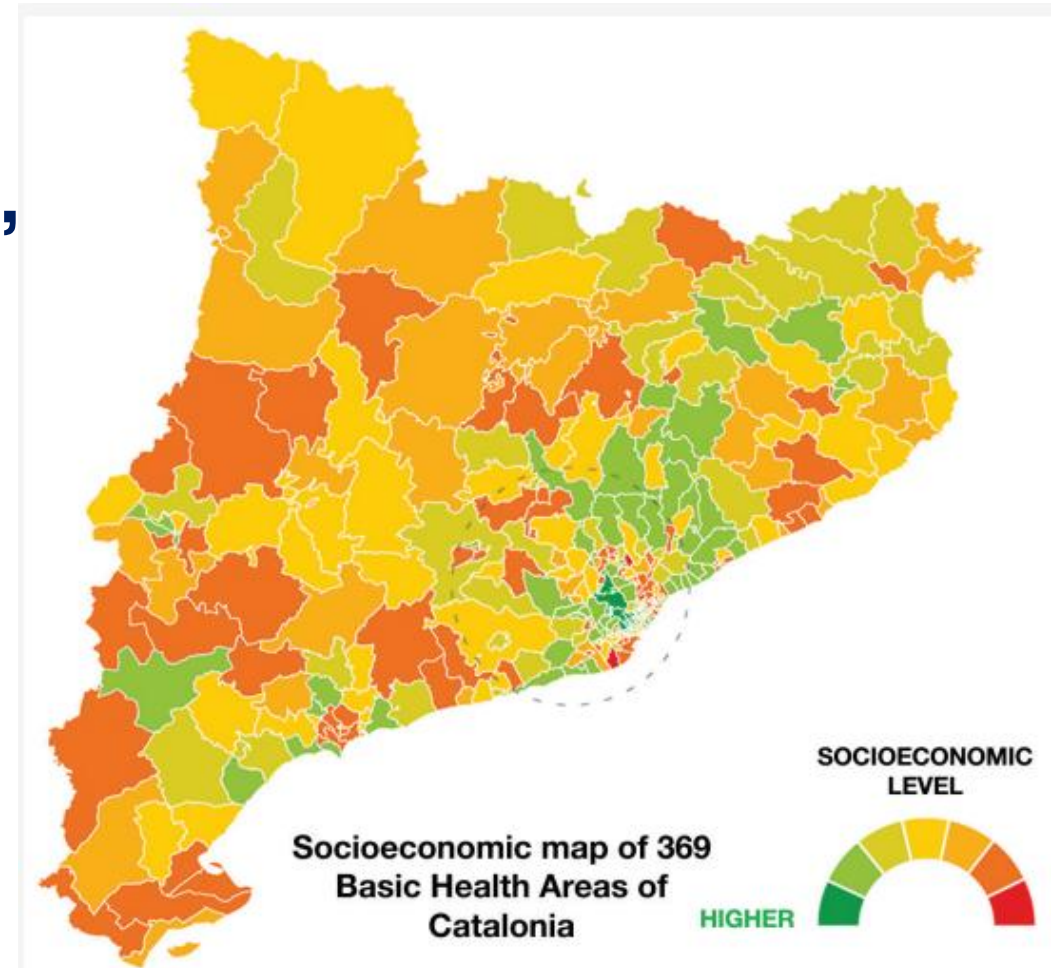

Naised

Näide Katalooniast

Esmatasandi tervisekeskused, mis paiknevad sotsiaalmajanduslikult mahajäätnumas asukohas, saavad kõrgemat pearaha, et palgata lisapersonali ja rahastada lisategevusi

**Kuidas teha tervise ebavõrdsust
süvendavaid otsuseid raskemaks?**

Tervise ebavõrdsus kui probleem tundub olevat teadvustatud

Andmeid ja analüüse on, aga kas ka tegevusi?

3 võimalust

- 1 Regulatsioonide ja otsuste tervise ebavõrdsuse mõju analüüs
- 2 Ebavõrdsuse vähendamist eesmärgistav eelarve koostamine
- 3 Otsustajate ja otsuste täideviijate aruandvana hoidmine

Küsimus igapähele meist:

**Mis on minu roll tervise
ebavõrdsuse vähendamisel?**

Tänan!

